

Kääpälän koulun alkutaival osa 2

Kääpälän puukoulu

22.11.1926 kansakoulujen ”Herra Tarkastaja” **T. G. Murto** kirjoitti Kääpälän koulun johtokunnalle ja kehoitti sitä toimimaan siihen suuntaan, että Kääpälään saataisiin oma koulurakennus. Peuhun tilat oli todettu puutteellisiksi, ja tarkastaja oli kuullut, ettei **Anna-Sofia Peuhu** ollut enää halukas tilojaan koulukäyttöön antamaan.

Uuden koulurakennuksen lisäksi olisi lapsille saatava leikkikenttä. Myös riittävän suuri mustataulu (liitutaulu) oli hankittava.

Hevosoja halusi, että Kääpälän ja Hevosojan koulupiirit yhdistetään ja uusi koulurakennus rakennettaisiin Kääpälä-Hevosojan puoliväliin Onnoson mäelle. Siihen Kääpälä ei suostunut, vaan koulu haluttiin Kääpälän kylään.

Koulukomitealle hanketta esittämään valittiin herastuomari **Nestori Rautanen** ja mylläri **Taneli Laurila**. Voitaisiko heitä kutsua aikansa lobbareiksi?

Sopivimmaksi tontiksi uudelle koulurakennukselle katsottiin kylän keskeltä, Säimäen rinteen alta tasainen reilun puolen hehtaarin maapala, jonka omistaja **Wihtori Laatu**, kylässä paremmin tunnettu Heikkilän Vikkana, oli heti valmis antamaan.

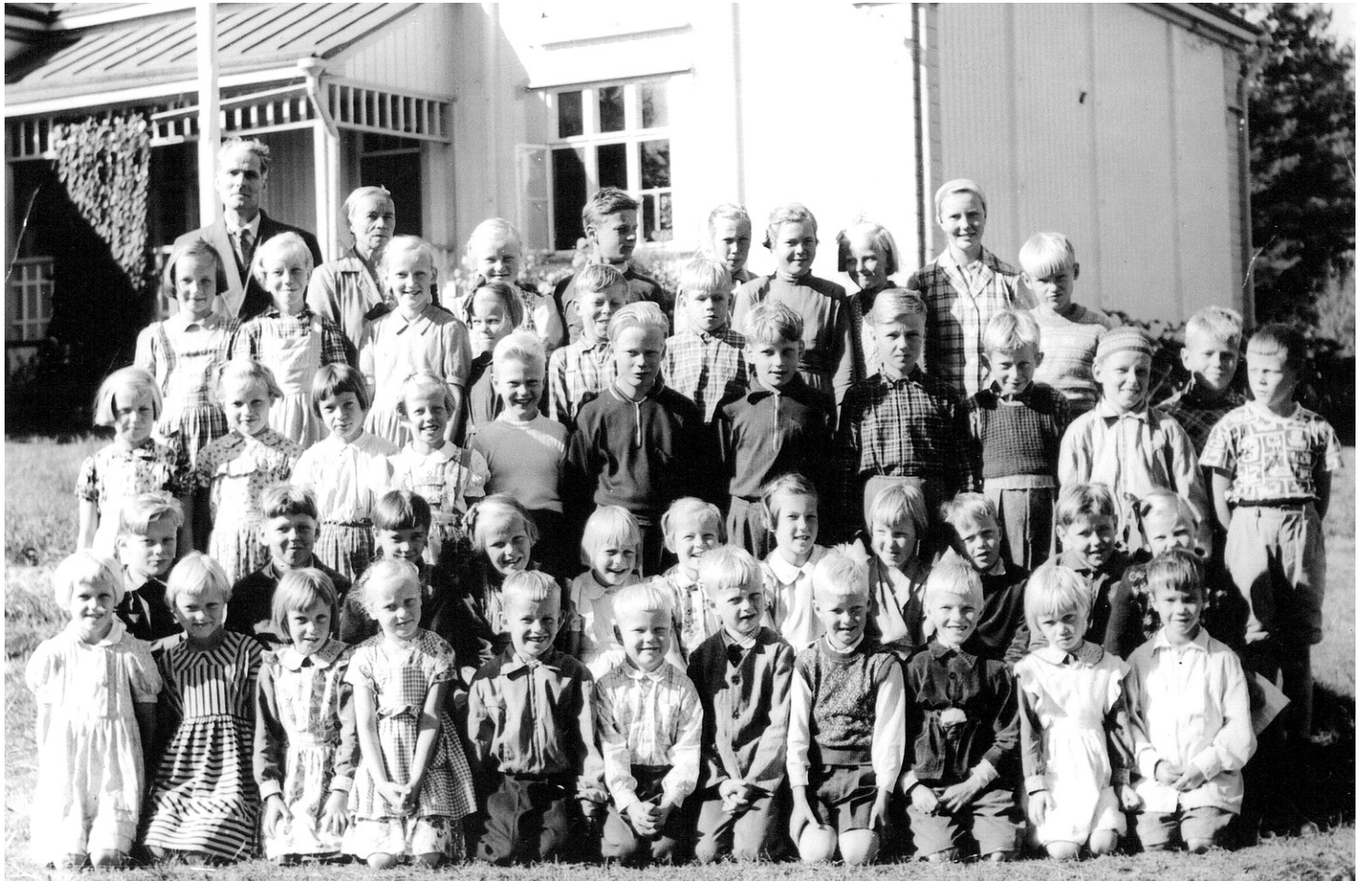
Johtokunta velvoitti kyseisellä tontilla olleet hevostallit purettavaksi perustuksiaan myöten.

Tarjoukset pyydettiin viideltä urakoitsijalta niin, että joko rakentajat rakentavat koulun omista rakennustarpeistaan tai kunta hankkii tarpeet ja rakentajat rakentavat. Hintahaarukka oli ensimmäisen vaihtoehdon kohdalla 247 tuhannesta markasta 257 tuhanteen markkaan ja toisessa vaihtoehdossa noin 80 tuhatta markkaa.

Kunta valitsi urakoitsijan ja työ kesällä 1927 sujui vauhdikkaasti. Leikkikenttä tehtiin talkoilla ja talkooväelle tarjottiin kahvit. Myös kaivo tehtiin, ja hankittiin rakennukselle palovakuutus ja palokaluusto.

Koulun vihkiminen

Suuri päivä Kääpälässä koitti, kun oma koulu vihittiin käyttöön

Kääpälän puukoululaisia noin vuonna 1956. Takarivissä vasemmalla johtava opettaja Juho Mäkelä ja alakoulun opettaja Hilda Mäkelä.

25.9.1927. Länä juhlassa olivat muiden muassa kansakoulutarkastaja T. G. Murto ja teologian tohtori, Valkealan kirkkoherra **Uno Paunu**.

Keväällä lehdessä olleeseen opettajanhakuilmoitukseen vastasi ja opettajaksi valittiin **Edvin Salmi**. Hän kuitenkin perui tulonsa. Uusi haku, ja puukoulun ensimmäiseksi johtavaksi opettajaksi valittiin neiti **Martta Heikkonen** Taipalsaarelta. **Anton Peuhu** opetti pojille puutöitä.

Vuonna 1922 säädetty oppivelvollisuuslaki ”astui täyteen voimaan” Kääpälän koulussa vuonna 1927.

Syksystä 1928 vuoteen 1930 saakka opettajana oli **Matti Ylinen** Pälkäneeltä. Alakoulua ja tyttöjen käsitöitä opetti **Martta Anttila**. Matti Ylisen sotaväikään viransijaisena oli **Aune Liukko**. Puutöitä Liukon aikana ohjasi **Os-kari Kauppila**.

Koulu oli ehkä liian kiireellä rakennettu, sillä sitä piti jo korjailta ja tilkitä. Luokkahuoneita oli kaksi, joista alaluokka oli niin kylmä, että alakoulua pidettiin keittolassa. Alaluokka toimi myös veisto- ja voimistelutilana.

Kuisti koulun ulko-oven eteen tehtiin jälkikäteen vuonna 1935. Siitä oli myös käynti opettajan kolmihuoneiseen asuntoon ja yläkerrassa olleeseen alakoulun opettajan kaksihuoneiseen kotiin. Opettajan sauna rakennettiin Sorjalan koulun saunapiirustuksiin.

Ulkorakennuksessa oli tilava puuliiteri, sillä joka vuosi ostettiin puita koulun tarpeisiin noin 50–70 kuutiometriä. Rakennuksessa oli erilliset puuceet tytöille, pojille ja opettajille.

Uusi johtava opettaja

Tuli vuosi 1931. Kesäkuun 14. päivänä haettiin lehti-ilmoituksella

jälleen johtavaa opettajaa kouluun. Hakijoita olikin ennätysmäärä, 25. Heistä valittiin **Juho Rikhartti Mäkelä** Seinäjoelta (syntyisin Pälkäneeltä). Varalle valittiin **Matti Kautto** Hankasalmelta.

Valittu Juho Mäkelä otti viran vastaan. Ei uskonut varmaan Juho Mäkelä itse, enempiä kuin koulun johtokuntakaan, joka oli lähes kymmenen vuoden ajan vuosittain joutunut etsimään uutta opettajaa, että seuraavaan 31 vuoteen tähän asiaan ei tarvitse kajota. Alaluokan opettaja oli **Selma Kilpiä**.

Juho Mäkelä aloitti johtavana opettajana 1.8.1931 ensin kahden vuoden koeajalla ja sen jälkeen vakinaistettuna. Ura jatkui aina kevätlukukauteen 1962 asti.

Koulytyö sujui mallikkaasti, josta tarkastaja **Kerttu Salmi** kirjasi arviossaan 24.1.1935: ”Opetusta on kasvatuksellisesti ja tietopuolisesti hoidettu erittäin suurella huolella.”

Kiistaa koulun paikasta

Aikaa sävytti tiukka kädenvääntö Pihlajasaaren ja Kääpälän koulupiirien välillä koulun paikasta. Pihlajasaarella koulu toimi vuokrahoneissa, mutta oma piti saada. Pihlajasaaren puolelta asiaa hoitivat opettaja **Taavi Kiuru** ja maanviljelijä **Väinö Vajja**.

He ehdottivat kunnanvaltuustolle että koulupiirit yhdistetään ja Kääpälän koulu puretaan ja siirretään Pihlajasaarelle ”Kukonmäkeen”. Ja jos haukjärveläiset otettaisiin mukaan yhdistettyyn

koulupiiriin niin koulu voitaisiin silloin sijoittaa noin 3–4 kilometriä etelään päin. Taavi Kiurun ja Väinö Vajjan lapsilaskelmien mukaan Pihlajasaarelta oli tulossa tulevina vuosina enemmän oppilaita kuin Kääpälästä.

Tähän ehdotukseen utterasti Kääpälän kouluasioitten eteen työtä tehnyt **Nestor Laurila** kirjoitti vastineen. Hän mainitsi muun muassa että Luukosken myllyn seudun lapsien koulumatka on jo nyt seitsemän kilometriä ja jos sen lisäksi pitää vielä jatkaa metsäistä oikopolkua pitkin noin neljä kilometriä Pihlajasaareen, niin 11 kilometrin koulumatkaa on lasten aamuin illoin mahdoton kulkea.

Tämä lämmitti mieltäni, koska juuri sieltä itse aloitin kouluni vuonna 1946. Mitään koulukuljetuksiaahan ei 1930- tai 1940-luvulla ollut.

Myös esitetystä lapsimäärästä Nestor esitti eriyvän mielipiteensä. Hän teki myös paljon kauskantoisemman ehdotuksen kunnalle koulupiirien yhdistämiseksi. Hänen esityksessään muutokset koskivat myös Rasin, Rämälän, Toikkalan, Hörkkään ja Kourulan piirejä.

Lopuksi hän viisisivuisessa, 11.12.1933 päivätyssä kirjeessään toivoi kunnalta päätöstä, jossa Kääpälän koulu säilyisi paikoillaan ja Pihlajansaarelta koululaiset kulkeisivat sen neljän kilometrin matkan kouluun Kääpälään.

• Raili Mauno, Kääpälän koulun oppilas v. 1946–1954

Kääpälän koululaisia puukoulun edessä 50-luvun vaihteessa.